

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa Piotra D.

przeciwko Województwu X., Skarbowi Państwa – Naczelnikowi Pierwszego Urzędu Skarbowego w W. i Naczelnikowi Urzędu Skarbowego W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lutego 2012 r.,

zażalenia pozwanego Skarbu Państwa – Naczelnika Pierwszego Urzędu

Skarbowego w W. i Naczelnika Urzędu Skarbowego W. na postanowienie w

przedmiocie kosztów zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 kwietnia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2011 r. Sąd Apelacyjny w sprawie z powództwa Piotra D. przeciwko Województwu X. oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w W. i Naczelnika Urzędu Skarbowego W. o zapłatę na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 listopada 2010 r. umorzył postępowanie apelacyjne w zakresie w jakim powód cofnął apelację, W pozostałej części zmienił zaskarżony wyrok oraz zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda dalszą kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w dalszej części zakresie oddalił apelację oraz zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 7.313 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 100 zdanie 2 k.p.c. wskazując na zakres pierwotnie wniesionej apelacji oraz, że cofnięcie apelacji przez powoda spowodowane było spełnieniem świadczenia przez jednego z dłużników solidarnych, więc na potrzeby orzeczenia o kosztach procesu powinien on być traktowany jako wygrywający proces w tym zakresie. W pozostałym zakresie apelacja została uwzględniona częściowo. Sąd Apelacyjny przyjął, że w postępowaniu apelacyjnym powód uległ pozwany jedynie w nieznacznej części, co uzasadnia zastosowanie zdania drugiego art. 100 k.p.c. i włożenie na pozwanych solidarnie obowiązku zwrotu na rzecz powoda wszystkich kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w W. i Naczelnika Urzędu Skarbowego W. zaskarżył postanowienie o kosztach procesu w zakresie, w jakim pozwany Skarb Państwa został obciążony obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego solidarnie z pozwany Województwem X. wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i

przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego. Pozwany Skarb Państwa zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie:

- a) art. 126² §1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c. w wyniku uwzględnienia w ramach orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego ustalenia dotyczącego odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa, wynikającego z cofniętej apelacji, której nadanie biegu warunkowane było uprzednim opłaceniem środka odwoławczego, względnie zwolnieniem powoda z obowiązku uiszczenia opłaty stosunkowej;
- b) art. 391 § 2 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i umorzenie postępowania apelacyjnego przez Sąd Apelacyjny, w sytuacji gdy do cofnięcia apelacji doszło przed sądem pierwszej instancji;
- c) art. 98 § 1 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przez ich niezastosowanie i obciążenie pozwanego Skarbu Państwa zwrotem kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz powoda, pomimo oddalenia w stosunku do pozwanego w całości apelacji, której bieg ostatecznie nadano;
- d) art. 100 zdanie 2 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w postępowaniu apelacyjnym powód uległ pozwanemu Skarbowi Państwa w nieznacznej części żądania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód wnosząc apelację od wyroku Sądu Okręgowego i zaskarżając ten wyrok również w stosunku do Skarbu Państwa, wobec którego powództwo zostało oddalone w całości, złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji (k. 657 i nast.). Następnie został wezwany do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (k. 666 – 667 i k. 674). Zamiast uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powód złożył pismo procesowe, w którym ograniczył apelację, zaskarżając wyrok Sądu I instancji w zakresie, w jakim zostało oddalone powództwo w stosunku do pozwanych solidarnie w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 246.289,20 zł za okres od dnia 19 maja 2007 r. do dnia 23 września 2008 r. oraz w części dotyczącej zasądzenia na rzecz powoda zwrotu kosztów

zastępstwa procesowego jedynie w wysokości stawki minimalnej i w zakresie zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kwoty 7.200 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a także cofnął wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych uiszczając opłatę sądową od apelacji w obliczoną w stosunku do zmodyfikowanego zakresu zaskarżenia (k. 675 i nast.). Cofnięcie apelacji powód uzasadnił zaspokojeniem roszczeń jego przez jednego z dłużników solidarnych, tj. przez Województwo X. Sąd Okręgowy w następstwie powyższych czynności umorzył postępowanie wywołane wnioskiem powoda o zwolnienie od kosztów sądowych od apelacji w jej pierwotnym kształcie (k. 678).

Co do zasady stronę cofającą środek zaskarżenia uznaje się za przegrywającą sprawę (postanowienie SN z dnia 20 kwietnia 2011 r., sygn. akt I CZ 22/11, nie publ.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2000 r., sygn. akt I PKN 97/00, OSNP 2002, nr 1, poz. 14). Jednakże jeśli – jak w niniejszej sprawie – cofnięcie wynikało z zaspokojenia przez przeciwnika interesów skarżącego, a wniesienie środka zaskarżenia było niezbędne do dochodzenia praw lub obrony skarżącego, to obowiązek zwrotu kosztów może nie obciążać strony cofającej ten środek, lecz ciążyć na stronie przeciwnej (zob.: postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2009 r., sygn. akt V CZ 58/09, nie publ.; postanowienie SN z dnia 8 lutego 2001 r., sygn. akt II UKN 14/01, OSNP 2002, nr 20, poz. 504). Zgodnie z art. 126² § 1 k.p.c. sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata. Uiszczenie tej opłaty powinno nastąpić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie, chyba że strona została zwolniona od kosztów sądowych przed wytoczeniem sprawy lub wnosila we wnoszonym piśmie procesowym o przyznanie jej zwolnienia od kosztów sądowych. W związku z tym, że powód złożył w apelacji wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji, nie można uznać, że wniesienie apelacji było nieskuteczne i nie można było nadać jej biegu. Stąd nie znajdowała w niniejszej sprawie zastosowania norma prawna wynikająca z art. 126² § 1 k.p.c. Dopiero działania jednego z dłużników solidarnych doprowadziły do konieczności modyfikacji skutecznie wniesionej apelacji. Nie można też uznać, że Sąd Apelacyjny orzekł wbrew treści art. 378 § 1 k.p.c. Sąd II instancji nie przekroczył granic apelacji, gdyż orzekł

jedynie o żądaniu zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 246.289,20 zł za okres od dnia 19 maja 2007 r. do dnia 23 września 2008 r.

Rację ma skarżący, że skoro cofnięcie apelacji nastąpiło przed Sądem I instancji, to postępowanie powinien był umorzyć Sąd Okręgowy (art. 391 § 2 zdanie 2 k.p.c.), ale z uwagi na przyczynę cofnięcia apelacji nie można zasadnie twierdzić, że gdyby postanowienie umarzające postępowanie w części było wydane prawidłowo, to pozwany Skarb Państwa nie zostałby w ogóle obciążony kosztami postępowania apelacyjnego.

Niezależnie od tego, że apelacja powoda w ostatecznym jej kształcie po dokonany cofnięciu obejmowała granicami zaskarżenia – poza kosztami procesu – jedynie oddalone przez Sąd Okręgowy powództwo w stosunku do obydwu pozwanych w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 246.289,20 zł za okres od dnia 19 maja 2007 r. do dnia 23 września 2008 r., a Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2011 r. zasądził wyżej wskazane odsetki na rzecz powoda wyłącznie od pozwanego Województwa X. oddalając apelację w pozostałym zakresie (tj. wobec pozwanego Skarbu Państwa z uwagi na brak wezwania do zapłaty), nie jest błędne stanowisko Sądu Apelacyjnego, wedle którego powód uległ pozwanym jedynie w nieznacznej części, co uzasadniało zastosowanie zdania drugiego art. 100 k.p.c. i obciążenie pozwanych solidarnie obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda wszystkich kosztów postępowania apelacyjnego. Odpowiedzialność pozwanych w niniejszej sprawie jest odpowiedzialnością solidarną, zaś na podstawie art. 105 § 2 k.p.c. na współuczestników sporu odpowiadających solidarnie co do istoty sprawy sąd wkłada solidarny obowiązek zwrotu kosztów (por. także postanowienie SN z dnia 4 lutego 1966 r., sygn. akt II PZ 5/66, OSNC 1966, nr 7 – 8, poz. 137). Sąd II instancji oddalił apelację tylko w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 246.289,20 zł za okres od dnia 19 maja 2007 r. do dnia 23 września 2008 r., co jest znikomą częścią żądania zgłoszonego przez powoda w pozwie, a następnie w apelacji, która dopiero po zaspokojeniu roszczeń powoda została zmodyfikowana. Prowadzi to do wniosku, że Sąd Apelacyjny rozstrzygając o kosztach postępowania apelacyjnego nie naruszył zasady odpowiedzialności za wynik procesu i tym samym nie uchybił normom prawnym uregulowanym w art. 98 § 1 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz art. 100 zdanie 2 k.p.c.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w zw.
z art. 394¹ § 3 k.p.c.